

Govor visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Christiana Schwarz-Schillinga na Konferenciji o ekonomskom i socijalnom razvoju u Bosni i Hercegovini

Govor visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Christiana Schwarz-Schillinga na Konferenciji o ekonomskom i socijalnom razvoju u Bosni i Hercegovini u organizaciji Austrijsko-francuskog centra za približavanje Evropi i Francuskog instituta za međunarodne odnose, u Sarajevu, 11. juna 2007. godine

Građani imaju pravo na objašnjenje

Dame i gospodo,

Osobito mi je zadovoljstvo što imam priliku obratiti se ovoj konferenciji budući da je ovog jutra sa nama dosta poličara kao i ekonomista. Činjenica je da je odnos prema ekonomskim pitanjima maćehinski, kada se on uporedi sa glavnom političkom debatom u Bosni i Hercegovini, i to je štetno. Ukoliko uspijemo postići ono što želimo rješavanjem političkih pitanja, ali istovremeno ne uspijemo popraviti ekonomiju, onda će sav naš trud biti uzaludan. Privlačenje investicija, otvaranje novih radnih mjesta i podizanje životnog standarda su osnovni uslovi koji se moraju ispuniti ako želimo uspješan

oporavak Bosne i Hercegovine.

Jutros bih želio kratko da se zadržim na trenutnom odnosu između ekonomskog menadžmenta, političke debate i percepcije u javnosti.

Televizijske kontakt emisije i novinske kolumne pretrpane su iscrpnim raspravama o pitanjima kao što je uloga vitalnog nacionalnog interesa, ili pak da li prikladno da se neko pitanje proslijedi Ustavnom sudu, ili koja je optimalna zastupljenost u domovima parlamenta. Cijele šume su posječene da bi se proizveo papir za rasprave o ovim pitanjima.

A sad uporedite pažnju koju mediji poklanjaju pitanjima koja su čisto političke prirode sa obimom i kvalitetom pažnje koja se posvećuje ključnim ekonomskim zadacima kao što je poboljšanje poslovne klime ili oživljavanje sektora malih i srednjih preduzeća, ili pitanja koja se tiču bilateralnih trgovinskih odnosa koja stoja na putu nastojanjima da se ojača domaća proizvodnja i poveća izvoz.

Ključni ekonomski zadaci jednostavno ne dobijaju pažnju medija koju zaslužuju i koja im je potrebna. Postoji veliki nesrazmjer između ekonomskih pitanja koja su od velike važnosti za građane i obima javne rasprave o ovim pitanjima.

Važno je da su ovog jutra sa nama političari i ekonomski stručnjaci. Potrebna nam je, s jedne strane, ozbiljna i praktična ekonomska analiza, a, s druge strane, političari koji će tu analizu efikasno iskoristiti.

Dnevni red ove konferencije – jačanje privrede, smanjenje socijalnih tenzija te razmatranje regionalne integracije i perspektiva koje nudi EU – na bitan način se bavi strateškim ekonomskim zadacima sa kojima se Bosna i Hercegovina suočava. Mislim da je korisno ekonomsku analizu ovih pitanja staviti u politički kontekst – jedini kontekst koji će nam omogućiti da pametne ideje i saznanja pretočimo u administrativne i zakonske korake koji će donijeti rezultate na terenu.

Ali političari i ekonomisti su samo dva glasa u jednom triu. Treći glas pripada širokoj javnosti.

A široka javnost u Bosni i Hercegovini je umorna od toga da se na nju apelira da podrži reforme, iznad svega zbog toga što su do danas rezultati ekonomskih reformi bili sporadični. Građani ove zemlje su prošli kroz bolno razdoblje što je posljedica restrukturiranja koje se povremeno dešavalo tokom protekle decenije a oni su od toga, nažalost, imali vrlo malo koristi. Obećano im je mnogo a dobili su malo. Zbog toga je važno da konferencije kao što je ova daju više od jednostavnih savjeta i preporuka da se podrži još reformi.

Kada sam bio ministar u vladi, bio sam zadužen za reformu njemačkog sektora telekomunikacija i pošti. Ovo je bio ogroman pothvat koji je izravno uticao na svakog čovjeka, ženu i dijete u zemlji. Govorim iz iskustva kada kažem da postoje tri jednostavna koraka koja se moraju poduzeti kada krenete da pravite promjene koje će uticati na milione građana. Morate objasniti šta je to što predlažete da uradite; objasniti zašto predlažete da to uradite, te objasniti prednosti koje mislite ostvariti kao rezultat neke reforme.

Ne samo da je mudro već i u skladu sa odgovarajućim manirima ponašnja objasniti prirodu reformi i ustanoviti prednosti koje se mogu očekivati kada se reforme uspješno provedu. Mislim da je ispravno reći da do sada ključne ekonomske reforme nisu na odgovarajući i uspješan način objašnjene građanima Bosne i Hercegovine, i upravo je ovaj propust odigrao bitnu ulogu u razočaravajućim rezultatima nekih reformskih inicijativa.

Dozvolite mi da kratko prođem kroz neke od glavnih reformi koje se nalaze u sadašnjem programu reformi Bosne i Hercegovine, kao i osnovne razloge koje idu u korist reformi i očekivanim prednostima svake od ovih reformi:

- Donošenje Zakona o državnom fiskalnom vijeću – kako bi se racionaliziralo sveukupno upravljanje ekonomijom u

zemlji i oisuguralo da Bosna i Hercegovina živi u skladu sa sredstvima kojima raspolaže;

- Donošenje Zakona o obligacionim odnosima BiH – kako bi se moderniziralo poslovno okruženje, privukle investicije i otvorila nova radna mjesta;
- Stvaranje centralnog sistema za superviziju banaka – kako bi se povećala zaštita ulagača i potaklo finansiranje nove industrije;
- Preduzimanje koraka kako bi se unaprijedila mobilnost radne snage između entiteta – kako bi se ubrzao ekonomski rast;
- Aktivno stvaranje konkurentnog okruženja u sektoru telekoma – kako bi se napravio 'bum' u ovom sektoru koji će potaknuti investicije i otvaranje radnih mjesta;
- Potpomaganje investicija u infrastrukturu – modernizirati proizvodne kapacitete zemlje i pomoći joj da sa natječe sa susjednim zemljama; te
- Uspostavljanje Socijalno-ekonomskog vijeća BiH – kako bi se pokrenuo konstruktivan dijalog koji će olakšati širenje industrije i trgovine.

Nijedna od ovih reformi se ne treba politizirati i svaku od njih treba objasniti. Činjenica je da će svaka od njih donijeti prednosti, i kada se te prednosti identifikuju i predstave u javnosti, bit će moguće održati politički fokus potreban da bi se prijedlozi pretočili u vladinu politiku koja se može provesti u ime građana.

Ovo nije nemoguć zadatak. Reforme su mogle biti sporadične, ali su ostvarene stvarne prednosti. Ekonomski rast je stabilan i snažan; izvoz je porastao; reforma indirektnih poreza je postigla uspjeh; i ima znakova da Bosna i Hercegovina počinje pozitivno reagirati na rastuće, pozitivneoblike trgovanja širom regiona.

Ali siromaštvo i dalje ostaje širokorasprostranjenoa nezaposlenost neodrživo visoka. Životni standard se povećava, ali se ne povećava ni izbliza dovoljno brzo.

Ukoliko širokoj javnosti ne objasnimo šta je to što predlažemo da se uradi kako bismo popravili ekonomiju, zašto to predlažemo, te koje se prednosti mogu očekivati kao rezultat toga, građani će i dalje na program ekonomskih reformi gledati sa ravnodušnošću ili neprijateljstvom – i sve dok je to tako, izgledi da se prikupi politička volja da se usvoje i provedu reforme koje sam pomenuo bit će mali.

Ukoliko postoji jedan zaključak za koji bi želio da proistekne iz diskusija koje će se voditi danas i sutra, to je da se ekonomska pitanja moraju postaviti u centar političke debate u Bosni i Hercegovini. Ovo nije samo poželjno; ovo je neophodno. U stvari, to je preduslov za stvaranje i održavanje prosperitetnog demokratskog društva u ovoj zemlji.

Hvala vam